

**СИНДИКАТ РАДНИКА У ПРОСВЕТИ
СРБИЈЕ**

СРП

БЕОГРАД, Дечанска 14/5; тел/факс: 011/3236-259, 025/420-093

E-mail: sob@beograd.com, sindiso@sbb.rs

ВЛАДА БЕЗ КОМПАСА – ЈАВНИ ПОСЛЕНИЦИ БЕЗ НАДЕ У БОЉЕ ДАНЕ

*Ко не отме, ништа не може ни да очекује
Када у штрајк?*

Последњи екстремни облици „индустријских односа“ које чешће (са правом) називамо социјалним дијалогом, манифестовани кроз протесте, штрајкове, обуставе, штрајкове са минимумом процеса рада, побуне очајних и ојађених радника, студената, паора, млекара и других показују да „социјално одговорна“ Влада Србије састављена од чланова Социјалистичке интернационале коју помажу по дефиницији они који се залажу за социјалну правду – пензионери, је све пре него ли оно за што се јавно декларише – социјална и одговорна. Јер, како другачије тумачити изјаве премијера и потпредседника Владе, министара и председника државе, који се пред гостима из „белог света“ јавно декларишу за младе, за сиромашне, за повратак мозга, за већи степен образованих, за већи обухват деце и одраслих образовањем, за већи број радних места, за бољи материјални положај запослених, а на делу видимо да ти исти којима они тако помажу и кога бране, мање-више дезоријентисано, правду и права траже на трговима, улицама, железницама и прометницама, пред и у општинским здањима, пред бановином, и на крају, пред самом Владом Србије.

Свима који иоле прате јавну сцену одавно је и без тога јасно да приче најважнијих људи у овој земљи „иду шумом“, а дела „друмом“ и да се, како ствари стоје, нити једно витално питање више и не може решити у институцијама система, за преговарачким столом, већ у инцидентној ситуацији попут неких које смо поменули. Очигледно је и да сви који протестују нешто и остваре – сетимо се последњих протеста полиције, предшколаца, запослених у правосудним органима, паора и, на крају, студената. Ружне сцене ојађених и очајника замениле су сцене компромиса и наводних решења и сликање истих оних који су то могли и превентивно да реше да је само било мало добре воље и да се испоштвало оно што је и обећа(ва)но. Нажалост, сва ова решења нису решења ни на средње, а камоли на дуге стазе, јер нису решена системски и сасвим сигурно ће индуковати нова и нова незадовољства и протесте, са исходом који није могуће предвидети. А све из разлога што се не поштују закони, колективни уговори, споразуми, већ свако доноси **ad hoc** решења за тренутну ситуацију, а не налази решења која поправљају садашња и иду према правом и системском решењу.

Овако се проблем пребацује на оне који и нису у обавези да га решавају, а они који су за то најодговорнији пилатовски од свега перу руке, очекујући да ће њихови садашњи, или евентуално будући гласачи све то заборавити приликом неких следећих избора у којима ће они бити кандидати за неку другу јавну функцију, неко друго министарско место или добро плаћено место у трипартитним телима, јавним предузећима којима је власник или оснивач држава, покрајина или ЈЛС, јер, на крају крајева они могу бити све и свја, пошто су њихова схватања, а и оних који их

именују таква да су они „богом дани за све“. На тај начин су министри општег типа амнестирани, јер њихове проблеме решава неко други: попут министра просвете, чија су обећања на крају крајева платили Град Београд (неки ће то повезати са свемоћним градоначелником који може и да формира одељења ученика у београдским школама и мимо критеријума Министарства, да гради школе и хале, па чак и да плаћа школарине за сиромашне студенте...), Влада Војводине (коју такође није у обавези да плаћа школарине, али ето, и она ће да припомогне, уосталом као што је припомогла и код питања „бесплатних“ уџбеника и других сличних акција), факултети (који треба да на себе преузму школарине, а истовремено су једва спасли тзв. сопствени приход од „шапе државног ризничара“, при чему им поменуто министарство и даље дугује знатна средства за материјалне трошкове факултета, због чега им прети да у данима зиме остану и без грејања) и/или неке од локалних самоуправе (сетимо се само ентузијазма којим су неки градоначелници арчили општинске паре на „бесплатне“ уџбенике, иако им то нигде не пише као буџетска ставка, додуше они преливаће „из шупљег у празно“ иначе често раде – сетимо се само проблема са наплатом трошкова превоза за запослене који се не плаћа, а из разлога што се плаћају превози за оне који нису законом предвиђени или издвајања за тзв. физичку културу и рекреацију за коју увек има пара, а истовремено не и за материјалне трошкове настеве, јубиларне награде, новогодишње пакетиће за децу запослених у школама и стручно усавршавање наставника...).

На тај начин виши нивои власти, уместо да контролишу ниже нивое власти, терају их на својеврсно незакоње, а самим тим и остају без могућности да их онда када без њиховог благослова чине бројне буџетске финансијске и друге прекршаје не санкционише, јер, побогу, како да једном од њих тражи незакониту помоћ, а у другом случају их због кршења закона санкционишу. У свему том, наравно, страдају они на дну хијерархије и они којима су те исте ЈЛС, градске, покрајинске и републичке власти послодавци и/или оснивачи. Због тога што је држава још увек највећи послодавац у Србији, већина младих, бар оних који ће овде остати, жели да се запосли у некој јавној (државној) служби, док ће они који су претходне ноћи проводили испред Немањине на температури између 3 и 5 степени целзијусових, сигурно, по завршетку студија, „здимити“ у тај западни, а можда и северни свет, који ће знати ценити њихово знање, умеће и вештине и где студенти треба само да уче, а држава брине о њима и не само дог студирају, већ и одмах по завршетку студија.

И неће само они бити губитници, губитници смо сви, јер и „ушминкана“ статистика показује да смо последњи у региону и по платама и по куповној моћи и да је време „продаје породичне сребрнине“ било „златно доба“ за наш материјални положај, али не зато што су у то време порасли производња, БДП, порески приходи и други државни реални приходи, већ што смо продавали нешто што су стварале претходне генерације и чега и нема више.

Како нам предстоје преговори око материјалног положаја запослених у просвети и већ јавно обнародованог одмрзавања, и од стране премијера и министарке финансија, али и од ресорног министра и еснафских синдиката, последњи догађаји нас упућују на опрез, пошто оно договорано није потписано, а искуствено је знано да често и оно потписано се на крају не испоштује, дужни смо рећи да је Влада већ сад једнострано одустала од своје понуде да запослени јануарске коверте добију дебље, бар за износ шестомесечне инфлације мерене растом потрошачких цена и сада у јавност излази са више него дупло мањим

процентом, јер „пара у буџету нема“. И не само то – о другом делу приче: корекцији коефицијената ни речи, а без корекције коефицијената немогуће је поново ствари вратити у колико-толико раније договорене критеријуме у којима је била и мера правичности, а и оно што је најважније, равномернија подела сиромаштва, пошто су плате биле еквивалент за сложеност посла. Како је у међувремену, у више наврата мењана и онако бедна минимална цена рада, а да при томе Влада није вршила усклађивање између коефицијената за различите сложености послова, дошли смо у позицију да они на местима за најједноставнији рад имају плате једнаке онима који од њих имају по степен-два више стручне спреме и, наравно, чији је посао сложенији, а што се, наравно, и не може исправити, него на начин да раније утврђени коефицијенти буду сачувани, а што је и био један од неколико захтева Синдиката радника у просвети Србије. Морамо и овде рећи да је овај принцип већ нарушен прихватањем да се плате запослених у правосудним органима на једноставнијим пословима, као и плате полицијских службеника на једноставнијим пословима коригују, што је неминовно растурило важећу Уредбу о коефицијентима за обрачун плата запослених у јавним службама и поново наметнуло потребу оживљавања посла, некад готово урађеног, око доношења Закона о платама у јавним службама, у који би биле уграђене плате свих државних посленика – почев од онога најнижег, физичког радника у некој од јавних служби до председника државе.

Како је у својим јавним наступима министар просвете много обећавао, а веома мало испунио, због чега уосталом имамо проблеме и око финансирања редовних активности у школама и другим установама образовања, све његове изјаве које смо редовно преносили и на нашим сајтовима и у нашем Информатору узимајте и убудуће са резервом, а нама у овом тренутку једино што преостаје јесте дилема – да ли наш протест почети већ крајем полугодишта и не окончати га или не започети друго полугодиште. И овако и онако – штрајк нам не гине. При томе остајемо разочарани јер смо највише учинили да се проблеми реше за „зеленим столом“, а не протестима. Али, ако другачије не иде – шта да се ради. Протестима смо и раније добијали плате, на основу њих смо добили и тарифни суверенитет, спремачице и други запослени су на основу наших протеста добиле минималац..., па ћемо и ми, попут судских делатника, полицајаца и студената, своје право истерати на тај начин.

Преговори у министарству још нису ни почели, а буџет је већ скројен и у њему, како ствари стоје, и нема пара за наше захтеве. Истине ради, нисмо ми једини због којих Министарство највише боли глава, јер наш годишњи буџет је око **107** милијарди, а пензионерски месечни чак **37** милијарди. Додуше и њима је, као и нама, некадашњи председник Управног одбора, а садашњи лидер Партије пензионера обећао боље дане, рекавши да ће делити судбину јавног сектора. Али ако је оно што очекује запослене у јавним службама оно што ће следовати пензионерима, сигурно је да ће на та боља времена и они, као уосталом и ми, морати сачекати.

Београд, **02.11.2010**.год.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач
генерални секретар СрпС

